

Γιατί είναι αναγκαία η Ανθρωπιστική Παιδεία (Ζήνα Λυσάνδρου-Παναγίδη, Φιλόλογος, Δήμαρχος Λευκονοίκου)

/ Πεμπτούσια

Μιλούν πολλοί και γράφουν περισσότεροι στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ότι τον Συνεργατισμό τον ίδρυσαν άνθρωποι του λαού, η αγροτιά, οι άνθρωποι του μόχθου και του σκληρού μεροκάματου, και τον διέλυσαν οι πτυχιούχοι, οι μορφωμένοι και οι μεγαλοσχήμονες.

Θα ήθελα να διατυπώσω μια άποψη, όντας Φιλόλογος και Δήμαρχος Λευκονοίκου που αγαπώ αυτό το Κίνημα, κοιτίδα του οποίου ήταν η κωμόπολή μας. Για μένα τον ίδρυσαν φωτισμένοι και ευπαιδευτοι άνθρωποι, είτε είχαν πτυχία είτε όχι, είχαν όμως πνευματική καλλιέργεια.

Κατά τον Πλάτωνα, Παιδεία είναι η αγωγή της ψυχής. Αυτό είναι το μέγιστον μάθημα. Και οι άνθρωποι που οραματίστηκαν αυτή την καινοτόμα, επαναστατική μέθοδο, ήταν πραγματικά μορφωμένοι, με Ανθρωπιστική Παιδεία, με ευρείς ορίζοντες, με σφαιρική παιδεία, με όραμα και φαντασία. Αγαπούσαν πρώτα τον Θεό και μετά τον Άνθρωπο. Αγαπούσαν την πατρίδα. Είχαν στέρεο κώδικα ηθικών αξιών. Είχαν ιδανικά για τα οποία πολέμησαν μάλιστα.

Ταυτόχρονα, είχαν ανεπτυγμένο το κοινοτικό πνεύμα, νοιάζονταν για το κοινό καλό και όχι μόνο για το τομάρι τους. Αυτή η υπέρβαση του εγώ για χάρη του εμείς, είναι η κορυφαία αρετή τους. Δεν ήταν σνομπ, δεν ήταν δήθεν, δεν ήταν οϊηματίες και επηρμένοι, δεν μεγαλαυχούσαν για τα πλούτη τους. Δεν ήταν «αππωμένοι», κυρίως, γιατί είχαν την ταπείνωση ως ύψιστη αρετή.

Και για να γίνω πιο συγκεκριμένη. Ο Δικηγόρος Ιωάννης Οικονομίδης, ιδρυτής και της Τράπεζας Κύπρου, γνώρισε στη Γερμανία το σχέδιο Ραϊφάιζεν και, μην ξεχνώντας από πού ξεκίνησε, θέλησε να το μεταφυτεύσει στη γενέτειρά του, βάζοντας μάλιστα και τα πρώτα κεφάλαια. Για να πάρει, όμως, σάρκα και οστά το μεγαλεπήβολο σχέδιό του, χρειαζόταν και ο άνθρωπος που θα αφιέρωνε χρόνο και θα είχε και τις κατάλληλες γνώσεις, όχι απαραίτητα λογιστικές, για να το υλοποιήσει.

Και αυτός ήταν ο Μεγάλος Δάσκαλος του Λευκονοίκου, ο ρέκτης και χαλκέντερος εκπαιδευτικός και παιδαγωγός, ο σπουδασμένος στην Αθήνα, ο Μάρκος Χαραλάμπους, πατέρας της μακαριστής Ελέγκως Παρτζίλη, παππούς του κ. Άντη Παρτζίλη . Μια λαμπρή προσωπικότητα, ένας πνευματικός άνθρωπος, που εργαζόταν νυχθημερόν, χωρίς αμοιβή(όχι παχυλότατους μισθούς), σε ένα απλό, ταπεινό γραφειάκι(όχι σε Μέγαρα!), που προξένησε μεγάλη εντύπωση στον τότε δημοσιογράφο της Ακρόπολης Αθηνών Βλάση Γαβριηλίδη που, όταν επισκέφθηκε το

Λευκόνοικο και το λιτό γραφείο του, τον χαρακτήρισε σαν τον Ηρακλή που σκότωσε τον λέοντα της Νεμέας του χωριού του, τον τοκογλύφο. Ήταν δηλαδή ένας κοινωνικός εργάτης, ένας αναμορφωτής, με όπλο την παιδεία, τον ετεροκεντρισμό της αγάπης, τη διάθεση για προσφορά στον τόπο του και την αστείρευτη καλοσύνη.

Η Χωρική Τράπεζα διοικείται από δύο σώματα: α) την Επιτροπεία, με Πρόεδρο τον ιατρό Μιχάλη Παπαπέτρου, εθελοντή του Ελληνοτουρκικού Πολέμου του 1897, του Ατυχούς, όπως ονομάστηκε, και Γραμματέα τον Μάρκο Χαραλάμπους, και β) το Εποπτικό Συμβούλιο με πρόεδρο τον Ιωάννη Οικονομίδη. Την αίτηση για ίδρυση της Χωρικής Τράπεζας υπέγραψαν, στις 22 Νοεμβρίου του 1909, 23 άτομα, τα οποία βασικά ήταν γεωργοί.

Ευπαίδευτοι, όμως. Που διάβαζαν, που είχαν ανήσυχο πνεύμα. Που επιμορφώνονταν. Που ήταν αλληλέγγυοι. Η μητέρα μου πολλές φορές μού έλεγε ότι ο παππούς μου, μόλις ερχόταν από τα χωράφια, άλλαζε και πήγαινε στον ΘΟΙ για να διαβάσει την εφημερίδα. Κι ύστερα ανέλυαν και συζητούσαν τα νέα μαζί με τους άλλους γεωργούς. Και οι εφημερίδες τότε ήταν μορφωτικές.

Τι έγινε μετά; Στην πορεία ξεχάστηκαν οι αρχές του Συνεργατισμού, και είχαμε τσιφλίκια, φέουδα, εγωπάθειες, και κάμποσο συμφέρον και αμορφωσιά. Και δεν είναι τώρα που άρχισαν τα κακά του Συνεργατισμού. Είναι ένα απόστημα που κρατά χρόνια. Όλοι ήξεραν και όλοι σιωπούσαν. Κατάχρηση εξουσίας, υποτυπώδεις έλεγχοι, άνθρωποι χωρίς αιδώ και δίκη, ασυδοσία. Ο καθένας για τον εαυτό του. Πάρτι εκατομμυρίων.

Δυστυχώς, αυτό που παρατηρούμε στις μέρες μας είναι ότι δώσαμε μεγάλη σημασία στις οικονομικές αξίες, ο άνθρωπος έγινε homo economicus. Ξεχάσαμε την Ανθρωπιστική Παιδεία που δημιουργεί Ανθρώπους με Αρετή, ενσυναίσθηση, ηθικές και πνευματικές αξίες, ιδανικά πέραν της ύλης. Ανθρώπους ελεύθερους, per se, με ευρύτητα σκέψης, κριτική σκέψη, υπευθυνότητα, που αγαπούν και τιμούν τη μητρική τους γλώσσα, τη γλώσσα των ποιητών και των αγγέλων. Ανθρώπους που αγαπούν την παράδοση και τον πολιτισμό μας και δεν υποτιμούν οτιδήποτε το ελληνικό.

Και τώρα κλαίμε επί ερειπίων.

Καιρός να επιστρέψουμε στην Ανθρωπιστική Παιδεία μας και τα ιδανικά και τις αξίες με τις οποίες γαλουχήθηκαν γενεές γενεών στην Κύπρο. «Οι καιροί ου μενετοί», δεν σηκώνουν άλλη αναβλητικότητα.